

El llenguatge

Auques i rodolins 18/VI/1937

Després d'una colla d'anys en què han restat gairebé oblidades, sens dubte a causa d'un enlluernament col·lectiu produït pels nous gèneres narratius més «universals» i pels grans mitjans de comunicació de masses, les típiques auques, que tenen un lloc tan destacat en la nostra narrativa popular, sembla que tornen a gaudir d'un cert favor: darrerament se n'han publicades unes quantes, algunes de molt espectaculars, i és prou corrent que revistes i fins i tot diaris m'incloguin en el seu contingut. Es tracta, és clar, de «recuperar» tot allò que era essencialment popular. Ja en som partidaris, d'aquestes recuperacions, encara que no ens sabem estar de pensar que si procurem no perdre res del que tenim, el dia de demà ens estalviarem aquesta feina.

L'auca tradicional constava de quaranta-vuit vinyetes, cadascuna amb el seu rodoli, és a dir, un conjunt de dos versos generalment octosíl·labs amb rima consonant. Però no totes les auques s'ajustaven a aquest model, especialment pel que fa al nombre de vinyetes. N'hi havia de més reduïdes, com les historietes en forma d'auca que solien publicar les revistes infantils, festives, satíriques, etc.

Una de les gràcies de l'auca era la factura dels rodolins, gairebé sempre ben rimats i ritmats, encara que hom es permetés alguna llicència. I això és el que actualment no tenen en compte alguns dels autors d'auques, versaires apressats o poc hàbils, que ni «escolten» els seus versos ni es prenen la molestia de comptar-ne el nombre de peus o síl·labes i de trobar les rimes. Heus ací alguns models perfectes de rodolins, dels nombrosos que poblen la nostra memòria: «En Pere i en Barenguera són dos companys de primera», «De les calces del marit / jo n'he tret un cobrellit», «Història breu i senzilla / d'un minyó molt curt d'armilla». En el darrer, és cert, observem la llicència de considerar història com un mot trisíl·lab. Ho creiem tolerable. Però ja no ho és que un vers tingui set síl·labes i l'altre onze, i que es faci rimar art amb acabat i pagès amb fresc. La gràcia del rodoli depèn del ritme —és a dir, la mètrica— i la rima, que han de ésser perfectes. Costa més, és clar, i demana més temps. Però posats a recuperar, ha d'ésser amb rigor i exigència.

Albert Jané